

Matkakohteena Kreeta

Kesä 2026

Huipulle ennen
auringon nousua s. 8

Elafonisi

s. 6 - 7

Isokulkuekehräjä
pinjamännikössä s. 15

Jean Bienvenu:
30 vuotta
Kuvia Kreetalta

s. 10-11

Napoleon
kävi täällä

s. 9

Mitä tilaat
ensimmäiseksi,
kun saavut
Kreetalle?

s. 3

Sosiaalinen media ja muut digitaaliset kanavat ovat kokeneet valtavan muutoksen, kun sieluttoman, keskinkertaisen ja täysin tuulesta temmatun kuva- ja tekstisisällön tuottaminen on tullut kaikkien saataville.

On helppo sanoa, että muutos on uusi ilmiö, ja tapahtunut viime vuosien aikana kielimallien yleistyessä, mutta totuus on, että sama muutos on jatkunut jo pitkään, kärjistyen tähän nykyiseen tilanteeseen jossa suurin osa internetissä vastaan tulevasta sisällöstä on sielutonta.

Niinhän sitä sanotaan, että mikään ei ole niin pysyvää kuin muutos. Käytännössä yhden sukupolven elinaikana ovat sekä valokuvaajan että journalistin ammatti muuttuneen valtavan arvostetusta erityisosaamisesta täysin - markkinoiden mielestä - arvottomaksi. Kaikillahan on kamera ja ChatGPT taskussa, "eihän tämä ole niin vaikeaa" ajattelee kansalainen.

Mutta käytännössä yhden sukupolven elinaikana on myös maapallo avautunut matkaajalle. Matkaajalle, jolle Helsingissä käynti nuorena oli niin iso asia että sinne laitettiin parasta päälle, junassa matkustaminen oli jännittävää ja futuristista, ja isompaan risteykseen syntyvä pieni ruuhka ei ollut stressinaiheuttaja vaan ihmetyksen aihe.

Tälle samalle matkaajalle on tänään tarjolla kirjaimellisesti koko maapallo, kirjaimellisesti parin klikkauksen päässä.

En tiedä, miten nuorempi sukupolvi kokee maapallon pienuuden. En myöskään tiedä, miten nuorempi sukupolvi kokee sieluttoman sisältövyöryn - tekaistuja kuvia ja koneen kirjoittamia tekstejä.

Toivon, että heitäkin kyllästyttää.

Mutta meille, joille jokainen kokemus - oli se sitten uusi kulttuuri, kylä, ravintola, tai maisema - matkalla on valtavan merkityksellinen, ihmisten aidot kokemukset ja puhuttelevat valokuvat ovat valtavan tärkeitä.

Meille, jotka suunnittelemme tai haaveilemme Kreetan matkasta, aidot hetket joista välittyy oikean ihmisen tunne, vie meidät hetkeksi Kreetan kyliin ja rannoille, ja tuo pienen palan sitä tunnelmaa lehden sivuilta koti-Suomeen. Sitä nämä Matkakohteena Kreetta -lehden sivut tarjoavat.

Jotain, mitä koneen generoima kuva ja teksti ei koskaan tule tarjoamaan.

Matkailun asiantuntija

Mika Viitanen
FlowHouse Oy

Matkakohteena Kreetta

Julkaisija: Kreetta.info/Inssimainos Oy.

Päätoimittaja: Juhani Viitanen

juhani.o.viitanen@gmail.com

P. +358 40 588 9260

Kreetta.info on Kreetan saareen keskitynyt, suomenkielinen matkailusivusto.

[YouTube](#)

[Kotisivut](#)

[Facebook](#)

[Instagram](#)

Kirjoittajat

Mika Viitanen, Jyväskylä

Liisa Sirkiä, Ierapetra

Liisa ja Jyrki Ikonen Mithi

Jean Bienvenu, Hania

Risto Turunen, Heinola

Juhani Viitanen, Hollola

Lehden julkaisema materiaali kuvineen on vierailevia kirjoittajia lukuun ottamatta julkaisijan omaa materiaalia. Lehdessä ei ole lainkaan tekoälyn tuottamaa aineistoa. Ohjeet, tiedot, vinkit ja ideat ovat lähtökohtia matkaajien omalle suunnittelulle, eikä lehti vastaa niiden mahdollisesti aiheuttamista taloudellisista tai muista haitoista.

Kohde-esittelyt kuvaavat vaatimuksiltaan eri tasoisia kohteita ja niihin lähtevä on aina velvollinen harkitsemaan omaa kyvykkyyttään suorituksen onnistumiseen.

Lehdessä julkaistun aineiston kopiointi, välittäminen ja julkaiseminen on kielletty ilman julkaisijan kirjallista lupaa.

Kuusi minolaista kohdetta UNESCO:n maailmanperintölistalle

Kuuden Kreetalla sijaitsevan minolaisen palatsialueen nimeämistä Unescon maailmanperintökohteeksi juhlistettiin muinaisella Zominthoksen arkeologisella kohteella Psiloritis-vuoren rinteillä. Kulttuuriministeri Lina Mendoni mainitsi puheessaan: ”Tämänpäiväisessä juhlassa ei ole kyse vain Kreikalle ja Kreetalle myönnetyn kansainvälisen merkittävän tunnustuksen kirjaamisesta. Se on itsetuntemuksen, historiallisen tietoisuuden, yhteisen

vastuun ja syvän liikutuksen hetki.”

Mendonin kuvaili Zominthosta ainutlaatuisen symboliseksi – se on ainoa tunnettu vuoristossa sijaitseva minolainen palatsialue, joka sijaitsee Knossoksen ja Idan luolan yhdistävän muinaisen kulkutien varrella. Maailmanperintökohteita ovat: Knossos, Phaistos, Malia, Zakros, Zominthos ja Kydonia.

Lähteet: eKathimerini, UNESCO-sivusto.

Karttakuva: Kreetta.info

Mitä tilaat ensimmäiseksi?

Useammin Kreetalla käyneet tietävät tuon tunteen – saada eteensä ensimmäinen ruokasuosikkinsa Kreetalle saavuttua.

Tavernaan istuessa mielessä on juuri se tietty maku ja tuoksu, joka toimii kuin avaimena Kreetan matkan aloitukseen.

Kysyimme aiemmin Facebook-lukijoiltamme ensimmäisen tilauksen suosikkeja.

Tässä suosituimmuusjärjestyksessä muutama ruoka ja juoma:

- Horiatiki (kr. salaatti)
- Gyrospita
- Tsatsiki
- Saganaki
- Gemista
- Mussaka
- Souvlaki
- Mythos
- Appelsiinimehu
- Ouzo
- Frappe
- Charma
- Retsina
- Alfa

Katholikon laaja luostarialue tarjoaa hyvän päiväretkikohteen

Katholikon kallioluostarin alue on liikunnallisesti kaksijakoinen. Ensin mennään alas lukematon määrä kivettyjä portaita ja polkua ja päivän päätteeksi tullaan ne ylös! Toinen liikunnallinen suoritus on tehtävissä luostarin alapuolisessa rotkossa, jossa voi kulkea rotkon pohjalla rantaan tai sitten rotkoa länteen päin.

Alueella on paljon katseltavaa, kuten kallioon hakattu luolakirkko, jonka uskotaan olevan luostarin vanhin rakennelma. Jäljellä on komeita fasadeja, kaariportteja ja joihinkin huoneisiin pääsee sisälle. Vuohet ovat valanneet autioituneen luostarin seudun ja viettävät siellä kallion varjossa päivän kuumimpia hetkiä.

Holvatun tasanteen alta kulkee Avlakin rotko, johon kannattaa myös tutustua. Luostarin pihalta on laskeuduttava vuohipolkua rotkon pohjalle. Jos lähdet itään, saavutat meren rannan noin puolessa tunnissa. Rotkon värikylläisissä seinämissä näkyy siellä täällä asumuksina käytettyjä luonnon muovaamia luolia usein vaikean polun päässä. Siellä ovat asustelleet yksineläjät, erakkomunkit.

Jos lähdet luostarin raunioilta, sillan alta länteen, rotkoa ylöspäin, pääset sitä pitkin kulkemaan Stavromenokseen. Siis kylään, jonka rannalla filmattiin Zorbas. Rotkon pohjalta on palattava samaa kivettyä portaistoa ja polkua takaisin lähtöpaikkaan. Koko matka vaatii kohtuullista kuntoa ja liikuntakykyä varsinkin kuumassa säässä. Juomavedet ovat tarpeeseen. Jokainen askel on kuitenkin kävelemisen arvoinen tuolla menneen maailman alueella.

Rotkovaellus

”Kuumimmissa olosuhteissa repuissa on ollut 5-6 litraa vettä kahdelle hengelle.

Kreetalla on satoja rotkoja. Niistä noin 50 -100 on jollakin tavoin ”edistyneelle” patikoijalle läpikultajettavissa. Olemme vaeltaneet tai joissakin tapauksissa tunkeutuneet villisti kasvavaan rotkoon yli kolmessakymmenessä kohteessa. Muutama rotkoista on jätetty kesken koska mitään kulkureittiä ei ole tai vaikeita esteitä tulee jopa muutaman kymmenen metrin välein. Kun muita kulkijoita ei näy ja kännykkä ei läheskään aina rotkon pohjalla kuulu, on syytä harkita aina se matka, josta selviää vielä takaisin. Jos esimerkiksi kolmen tunnin vaelluksen jälkeen loukkaa jalkansa, pois pääsy voi olla vaikeaa. Kreetalla on erinomainen asia, ettei siellä ole vaarallisia myrkkyykäärmeitä eikä suurpetoja. Kulku on siksi turvallisen tuntuista. Ja tietenkin se, että suurin osa rotkoista on hyvin merkittyjä, hienoja vaelluskohteita, joissa normaalikuntoinen selviää hyvin.

Tässä muutamia helpompia rotkoja:

Impros. Rethimnonin läänissä. Helppo, lyhyt perusrotko. Kuljetukset saa molemmissa päissä paikallisten kautta.

Hohlakies. Idässä. Usein kuuma ja tuulinen, päättyy uimarannalle.

Kritsa. Agios Nikolaoksen liepeillä. Helppokulkuinen, jylhäseinäinen.

Mesavlia. Hanian läänissä. Soratie rotkon läpi. Perusrotko, lyhyt ja vehreä.

Myloi (Mili). Rethymnonin ”oma rotko”. Rauniotaloja ja puro vehreässä

rotkossa. Taverna. Rotkolle pääsee Hop on - Hop off -bussilla.

Sirikari. Hanian läänissä. Helppo kulkea edestakaisin, polku koko matkalla.

Sarakina. Kaakkois-Kreetalla, Mirtosin kylässä. Lyhyt rotko edestakaisin kulkijalle. Erittäin kauniit ja korkeat kallioseinämät.

Agiofarango. Yksi helpoimmista. Messaran tasangon eteläpuolella. Päättyy uimarantaan.

Kartta kymmenien rotkojen sijainnista [tässä linkissä](#). Tässä rotkosivulinkki.

Tienvarsien pikkukirkot

Kreetalla lienee kymmeniätuhansia pieniä, kirkonmuotoisia rakennelmia (ekklisaki) teiden varsilla ja joskus sivumallakin. Ne on pystytetty eri syistä.

Useimmiten kuvalla varustettu pikkukirkko kertoo paikalla tapahtuneesta, kuolemaan johtaneesta onnettomuudesta. Yllä olevassa kuvassa on sellainen. Todennäköisen onnettomuusauton jäänteet ovat yhä syvällä jyrkänteiden alla.

Toinen pikkukirkon pystyttämisen syy on onnettomuudesta täpärästi välttymi-

nen. Pahoissa tien mutkissa näitä usein näkee. Eräs käyttämämme, kovavauhtinen taksikuski kuittasi täpärät tilanteet kapealla, mutkaisella tiellä ristinmerkeillä. Matkallamme teki niitä useampiakin.

Kolmas pikkukirkon pystyttämisen syy voi olla kiitollisuuden osoittaminen tai toive varjeluksesta.

Suomalainen perinne sisältää kynttilät, ristiä tai kukkia onnettomuuspaikalla. Kreetalaiset kiviset tai betoniset pikkukirkot säilyvät pitkään. Joskus niissä palaa elävä tuli.

Vinkkejä liikenteestä

Vuokra-autolla ympäri Kreetaa

Kreetalla lienee viitisen sataa autoja vuokraavaa toimipaikkaa. Jos oletetaan vuokra-autojen määräksi 8000, niiden sijoittaminen kansallistiellet saaren länsipäästä sen itäisimpään osaan näyttäisi jonolta, jossa autot ovat tasavälein 30 metrin päässä toisistaan. Vaikuttava jono.

Auton vuokraus

Vuokraamoilla on erilaisia käytäntöjä. Tärkeää on varmistaa, että vakuutukset ovat kunnossa. Toisilla vuokraajilla hinta sisältää kaikki vakuutukset ja pienen tai 0-omavastuun. Toinen ääripää on usein lentokentälle toimittava auto, jonka luovutuksen yhteydessä kerrotaan, että merkittävä omavastuu tulisi ostaa pienemmäksi,

eikä aivan kaikki vakuutukset kuulu nettisivulla ilmoitettuun hintaan.

Vakuutuksiin on hyvä sisällyttää rengas- tuulilasi-, alusta-, varkaus- ja matkustajavakuutus.

Huomiota kannattaa kiinnittää vastapuolen aiheuttaman vahingon korvaavaan vakuutukseen - saattaa olla että oman auton täysvakuutus korvaa vain itse aiheutetun vaurion kulut. Jos törmäyksen autoosi aiheuttaa juovuksissa vakuttamattomalla ja rekisteröimättömällä autolla ajava, ongelmia saattaa olla tiedossa ilman vastuuvakuutusta.

Jotkut luottokortit korvaavat tarvittaessa omavastuun osittain tai kokonaan.

Ja jos aiot kauemmas, yritä

valita varmatoiminen auto. Ja jos kerrot vuokraajalle meneväsi kauas, he ehkä haluavat ettei auto jää saaren toiseen päähän. Parinsadan kilometrin päähän vuokraajasta rikottunut auto ei välttämättä tule korjatuksi tai vaihdetuksi toiseen kohtuullisessakaan ajassa.

Ei maastoajoa

Vakuutukset eivät välttämättä ole voimassa, jos rikot henkilöautosi ajamalla maastossa tai huonoilla sorateilla, esimerkiksi Balosin rannan parkkipaikalle menevää tietä normiautolla. Tie vaatii maastoauton ja luvan ajaa kyseistä tietä. Toinen varmasti normiautolla kielletty reitti on sorapolku Paleochorasta Elafonisiin. Eikä reitti ole helppo tai

riskitön maastoautollakaan. Voit joutua rengasrikon uhriksi keskelle ei mitään, ja paikalle huonoa tietä kilometrien päähän tulevat auttajat ovat kiukkuisia kuin ampieiset.

Kallikratisin serpentiini

Tällä kaiteettomalla tiellä on lähes 30 neulansilmää. Kaapea tie tekee vastaantulijoiden ohitukset paikoin todella vaativiksi, eikä virhearviointeihin ole varaa. Kerrotaan myös kuljettajasta, joka sai korkea paikan kammon keskellä nousua ja auto jäi siihen.

Video tien läpiajosta löytyy [YouTubesta](#).

Tässä kerrottu on vain raappaisu pinnalta. Ohje siis on: kysy ja varmista.

Skannaa oheinen QR-koodi, niin pääset katsomaan videoita yli 40 vaihtoehtoista ajoreittiä ympäri Kreetaa.

Kuva: Juhani Viitanen

Elafonisi

Elafonisi on lämpimänä ja tuulettomana päivänä upea kokemus. Tuulisena päivänä hiekka lentää tuulen mukana ja tavaroista on pidettävä kiinni. Alueella on tarjolla pientä syötävää, juotavaa ja jäätelöä. Etenkin lapsille ranta on optimisäällä hieno kokemus. Matalaa ja lämmintä vettä riittää. Illalla paluumatkalle lähtee väsyneitä auringonpalvoja ja matka ylös uudelle parkkipaikalle vie vielä voimia. Parkkipaikan tuntumassa on Kalomirakisin taverna ja pari kilometriä Hanian suuntaan Cosmos-taverna aivan tien kupeessa. Omalla autolla tuleville vaihtoehtoina on rantareitti tai sisämaan reitti. Bussit kulkevat jälkimmäistä. Jos saavut rannalle selvästi ennen kymmentä, välttyt ruuhkilta tiellä ja rannalla.

Majakan ja kappelin rauniot.

Saaren ympäri voi kiertää.

Saaren uimarannat

Elafonisin laguuni

Rannan myyntikojut

E4-vaelluspolku Paleochoraan.

Hankala kivikkoinen osuus vaelluspolulla ja muutaman metrin korkuinen jyrkkä nousu.

Kedrodasos. Hienohiekkainen maasto ja pinjamäntymetsikkö.

Muutamia hiekkarantoja

Kalastaja Vassilis ja Elafonisin edustalta pyydetty murena.

Muutama vuosi sitten rakennettu laaja pysäköintialue merkitsee reilun puolen kilometrin kävelyä rannalle. Invatunnuksilla ajoväylä rannalle todennäköisesti aukeaa. Kuvattu Kalomirakislin tavernan terassilta.

Kauempana Elafonisin saaren takana kulkee kaskelottien reitti Kreikan mantereeseen suunnasta Paleochoran editse ja Gavdosin saaren ohi.

Snorklaussyvydellä saaren uimarantojen lähimmät kivikot tarjoavat runsaan pikkukalakannan ja moneen muotoon meren kuluttamia kivipintoja. Saaren pohjoisella puolella voi nähdä harppuunakalastajia.

Erilainen rantanäkymä, kun laguunista lähtee rantaa seuraillen pohjoisen suuntaan. Alempana harmaana näkyvä ranta on pikkukiveä ja kelpaa auringonottoon. Tähän mäen päälle johtava polku avaa erilaisen näkymän Elafonisiin. Tätä polkua jatkaessa päätty Chrisoskalitissan luostariin.

Nousu öiselle huipulle

Keväällä 2023 vietimme avopuolisoni Tarjan kanssa kolme viikkoa Kreetan Mirtoksessa. Halusimme nähdä Kreetan kauneuden ja kevään kukkaloiston.

Tämänkertaisen reissumme teema oli vuoret, ja päivämme kuluivatkin vuorilla kaunista luontoa tutkien.

Tukikohtamme Mirtoksen keskustassa oli ystäväni Yianniksen asunnossa. Saimme tällä kertaa kokea Mirtosissa kreetalaisen pääsiäisen sekä Yianniksen ja Hilkan vieraanvaraisuuden heidän kestitessään meitä kotonaan Mithissä. Hyvää ruokaa – karitsaa, viiniä, laulua ja iloista seuraa.

Mirtos on ihastuttava ja aito pieni kylä, jonka tunnelma täytyy itse kokea.

Kohti huippua

Eräänä aamuyönä lähdin vaeltamaan autioita Mirtoksen kapeita katuja meren rantaan, kuvaamaan öistä rantakatua. Auringon nousuun oli vielä aikaa ja edessäni nouseva jyhkeä silhuetti alkoi vetää puoleensa. Päätin nousta tuolle huipulle kokemaan auringon sarastuksen. Katuja pitkin nousin niin pitkälle, kuin niitä riitti ja etsin poluntapaisia kohtia nousun reitiksi. Minulle hyväkuntoisena ei maasto tuottanut vaikeuksia, mutta hyvät jalkineet

olivat tarpeen.

Parisen tuntia sain kulumaan aamuöisellä retkelläni täydellisen hiljaisuuden vallitessa. Matkallani asunnolta kukkulalle vastaan tuli ainoastaan kaksi kissaa, vaikka päivisin ja iltaisin niitä liikkuu paljonkin. Lienevät nekin olleet unisia.

Päivän valjetessa ja Mirtoksen heräillessä, palasin avopuolisoni kanssa aamiaisen tekoon. Uudet vuoret odottivat jo uusia kulkijoita.

Yläkuva ja teksti Risto Turunen
Alakuva Juhani Viitanen

Mirtosin takana oleva huippu kuvattuna minolaisten raunioiden peittämältä kukkulalta.

Mirtos

Napoleon kävi täällä

Perimätiedon mukaan Napoleon Bonaparte yöpyi tässä rakennuksessa yhden tai useamman yön heinäkuussa 1798 palatessaan Egyptistä, jossa oli sotinut mamelukkeja vastaan.

Kerrotaan, että Napoleon pyysi talon omistanutta perhettä majoittamaan hänet kotiinsa kertomatta kuka hän oli. Aamulla lähtiessään hän jätti viestin, jossa paljasti henkilöllisyytensä. Tätä tarinaa ei ole vahvistettu, mutta Napoleonin legenda elää kuitenkin vahvana Ierapetran kaupungissa.

Talo on kaksikerroksinen perinteistä arkkitehtuuria edustava rakennus, joka sijaitsee Ierapetran vanhimmalla alueella, Kato Merassa ("Alaosa"). Alkuperäinen rakennuskokonaisuus, johon talo kuului, oli huomattavasti suurempi, mutta nykyään suuria osia siitä on korvattu moderneilla rakennuksilla. Rakennuksen tyyli viittaa siihen, että se on peräisin 1700-luvun lopulta tai 1800-luvun alkupuolelta, mutta viitteitä on myös siitä, että se olisi alunperin rakennettu aikaisemmalla aikakaudella.

Jossain vaiheessa Ierapetran kunta osti talon sen viimeiseltä perilliseltä, ja talo kunnostettiin 2020-luvun alkupuolella turistinähtävyydeksi, Napoleonin taloksi.

Teksti ja kuvat: Liisa Sirkkiä

Vuonna 2025 Ierapetra hyväksyttiin FECN:n eli Napoleonin kaupunkien liittoon.

Lisätietoa englanninkielellä löytyy Ierapetran [omilta sivuilta](#).

Jean Bienvenu, Daily Photo of Crete

30 vuotta Kreetan valokuvausta

Verkkosivustoni west-crete.com on noin 26 vuotta vanha ja sisältää lähes 10 000 valokuvaa. Tässä on lyhyt tarina tästä matkasta.

Aloitin west-crete.com-sivuston (mahdollisesti) kaupallisena projektina vuonna 1999 tarjotakseni tietoa Länsi-Kreetasta sekä tehdäkseni tunnetuksi vähemmän tunnettuja matkakohteita. Tekstisisältöä oli tarpeen kuvittaa, joten otin diapositiivikuvia ja skannasin ne jpg-muotoon. Harrastelijavalokuvaajana nuoruudestani asti tämä oli kohtuullisen helppoa, vaikka prosessi oli hidas (diojen kehittäminen ja niiden skannaaminen silloisella etananvauhdilla), mutta se toimi riittävän hyvin tarvittavan visuaalisen aineiston saamiseksi sivustolle.

Alkuvuodesta 2002 sain käsiini Sony Cyber-shot DSC-F505V -kameran, joka muutti pelin täysin: digitaalikamera, joka loi välittömästi .jpg-tiedostoja huikealla 3 megapikselin resoluutiolla! Kun lisäsin siihen erittäin kalliin 128 MB (kyllä, megatavua) muistikortin, pystyin todella tuottamaan valtavasti kuvia vaivattomasti ja tarjoamaan sivustollani jotain, mikä oli siihen aikaan uutta ja arvostettua.

Nyt vuonna 2026, ja noin puoli miljoonaa kuvaa myöhemmin

Pieniresoluutioisimman kamerani (neljästä rungosta) resoluutio on 20 megapikseliä, sivustollani on lähes 10 000 kuvaa, ja Photoshop, jonka käytön aloitin versi-

osta 3, on nyt 27. versiossaan. Olen oppinut ”näkemään” paljon paremmin ja kehittynyt jälkikäsitelyssä. Mutta kiinnostus tuottamaan aineistoa kohtaan on myös vähentynyt rajusti, koska olemme hukkumassa kuviin (ja yhä enemmän AI-roskaan), keskittymiskykymme on heikentynyt ja muutenkaan tähän kaikkeen ei ole aikaa. Mutta lataan silti kuvia sivustolle.

Joten miksi jatkan?

Ehkäpä ratkaiseva hetki oli vuonna 2004. Tuolloin verkkosivustoni oli jo niin hyvin kuvitettu, että olisin voinut jättää sen siihen. Mutta nautin valokuvaamisesta yhä enemmän ja digitaalikamerat onneksi kehittyivät nopeasti. Päätin aloittaa ”urakan” tukeakseni valokuvausmatkaani: tuot-

taa sivustolleni joka päivä yhden vuoden ajan yhden valokuvan, joka olisi riittävän hyvä - ei välttämättä loistava kuva, koska se olisi liian korkea rima päivittäiselle kuvalle. Näin syntyi

[Daily photo of Crete.](#)

Alun perin ideana oli luoda itselleni raamit, jonka puitteissa voisin työskennellä säännöllisesti valokuvauksen parissa ja siten parantaa osaamistani.

Yksi kuva joka päivä

Ja se todellakin paransi osaamistani. En tietenkään ottanut kuvia joka päivä, mutta julkaisin kuvan lähes päivittäin muiden työtehtävien puitteissa. Kehityin valokuvaamisessa, jälkikäsitellyssä ja myös ”kohteen näkemisessä kuvaajan silmin”.

Ja luulen, että kehityn edelleen, vaikka yli 20 vuoden jälkeen en enää huomaakaan nopeita parannuksia.

Kuvien päivittäisellä julkaisulla oli muitakin positiivisia vaikutuksia - se tietenkin lisäsi sivustoni kävijämäärää, mikä paransi mainostuloja.

Yksi odottamaton bonus alkoi tapahtua vuoden 2006 jälkeen. Pelkän kuvan näyttämisen sijaan aloin myös kirjoittaa kommentteja kuvasta. Jos yli 1000 ihmistä näkee kuvasi ja kommenttisi, on parasta tarkistaa faktat oikeiksi. Se siis potki minua tuplatar-

kistamaan ja joskus tutkimaan sitä, mitä olin kirjoittamassa. Ja jos kirjoitin jotain väärin, joku asiantuntevampi lähetti minulle sähköpostia korjatakseen asian. Näin opin paljon asioita ja tapasin - ainakin verkossa, joskus kasvokkain - monia mielenkiintoisia ihmisiä, jotka opastivat minua esimerkiksi arkeologiasa, historiassa, kasvitieteessä, säässä, ilmastossa ja monessa muussa. Tämä jatkuu edelleen ja on sytyttänyt minussa innostunutta uteliaisuutta moneen uuteen suuntaan.

Jean Bienvenun alkuperäisestä englanninkielisestä tekstistä tehty konekäännös, jonka tarkastus ja muokkaus toimituksen. Kuvat: Jean Bienvenun arkisto.

Maantie yhdistää Suomen ja Kreetan

Teksti ja kuvat
Liisa & Jyrki
Ikonen

Olemme reissanneet omalla autolla Kreetalle ja takaisin Suomeen nyt kymmenen vuoden ajan. Toki lennettykin on lyhyemmille visiiteille, mutta useamman kuukauden reissulle mukana seuraava iso koira.

Koiraamme ei rotunsa puolesta hyväksytty lentokoneeseen - lyhytkuonoisia rotuja eivät useat lentoyhtiöt ota kyytiin. Bokserikin on sille listalle päätenyt, vaikka ei varsinaisesti ole niitä koiria, joiden henkeä ahdistaa.

Toinen syy oman auton käyttöön

Sitä ovat mitä sekalaisimmat matkatavaramme! Meillä on nyt viidettä vuotta hallussamme ihan oma pala Kreetaa, talo pienessä kylässä eteläisellä puolella saarta. Niinpä autossa kulkee kaikenlaista tarpeellista, mitä ei viitsi tuplana hankkia sekä Suomen-kotiin että Kreetalle, kuten moottoripyöräkypäriä tai työkaluja. Autossa Kreikkaan on matkannut mm. ulko-ovi, monitoimikuntoilulaite ja kerran katolla etelään purjehti pienoispurjevenekin. Yleensä auto on täyteen tikattu.

Koira vaikuttaa reittivalintaan

Suorin ja ehkä nopein reitti Suomesta Kreikkaan kulkee kaiketi Viron,

Latvian, Liettuan, Puolan, Slovakian, Unkarin, Serbian ja Pohjois-Makedonian kautta. Tämä ei meille kuitenkaan sovi, sillä koiran kanssa poistuminen EU:n alueelta merkitsisi hankalia järjestelyjä mahdollisine karanteeneineen. Niinpä kierrämme Pohjois-Makedonian ja Serbian itäpuolelta. Vuoden 2025 alussa Romania ja Bulgaria liittyivät Schengen-maihin, mikä tietää vapaata liikkumista EU-kansalaisille niiden rajojen ylitse. Aloimme siis viime vuonna käyttää tätä reittiä.

Ennen kuin lähdimme seikkailemaan Itä-Eurooppaan, käytimme pitempää läntistä reittiä

Lauttamatka Helsinki – Travemünde, läpi Saksan, pikkuisen Itävaltaa Alpeja ylitettäessä, Italiassa lauttamatka Ancona – Kreikan Igoumenitsa ja toinen lauttapätkä Ateena – Iraklio. Tämä reitti käsitti yön yli -laivamatkoja puolitoista vuorokautta Saksan-lautalla, hieman vajaan vuorokauden Italian ja Kreikan välillä, meren ylityksen Pireuksesta Iraklioniin sekä neljä hotelliyötä maissa.

Meillä taukopaikat ovat vakiintuneet

Lyypekissä (lautta tulee Saksaan illalla), Etelä-Saksassa Nesselwangissa, Italiassa Anconan läheisyydessä ja Kreikkaan saavuttaessa

Igoumenitsassa. Google Maps sanoo, että ajokilometrejä olisi n. 1400 Travemündestä Anconaan. Igoumenitsasta Ateenaan ja Pireukseen on matkaa noin 450 km. Viimeinen lauttamatka Ateenan Pireuksesta Kreetan Iraklioniin kestää 9 tuntia. Laivamatkat tietystikin keventävät kuljettajan osalta matkan tekoa, mutta eivät lyhennä matkaan käytettävää aikaa. Jos jaksaa ajaa 700 – 800 kilometriä päivässä viisi päivää putkeen, on ihan hyvä vaihtoehto ajella reittiä Suomi – Viro – Latvia – Liettua – Puola – Unkari – Slovakia – Romania – Bulgaria – Kreikka.

Satelliittikuvien sihtailua

Me varaamme matkaliput ja hotellit hyvissä ajoin etukäteen. Tämäkin mukana matkailevan karvakaverin takia. Laivoilla lemmikkihyttejä on rajoitetusti ja haluamme nukkua yömmä hyvin, joten hyttipaikka on välttämätön. Emme laittaisi koiraa laivan kenneliin missään tapauksessa. Ne vaikuttavat paitsi kalseilta myös turvattomilta selleiltä. Olemme käyttäneet hotelleihin Booking.comia, mutta hotelleissa meille toisinaan tarjotaan mukaan korttia yhteystietoineen ja luvataan suoralla kontaktilla edullisempia hintoja. Tosin hotellit, joita käytämme, ovat joka tapauksessa edullisia, ja sijoittumisen kartallakin useimmiten ratkaisee kaksi tärkeää seikkaa: autolle parkkipaikka ja koiralle kakka-paikka eli sopiva tyhjä tontti tai edes puisto jossakin lyhyen kävelymatkan päässä. Siispä ankaraa sihtailua satelliittikuvista ennen hotellin valintaa. Olemme olleet hyvin tyytyväisiä yöpaikkoihimme. Siistejä huoneita, ystävällistä palvelua. Hintahaitari oli toukokuussa 2026 Bulgarian 38 eurosta Puolan 62 euroon kahdelta

hengeltä. Koirasta meni lisämaksua parista eurosta 15 euroon.

Paluumatka auton ratissa Pireuksesta Tallinnaan

Ensimmäinen matkapäivä

Ateenasta Larissaan, sieltä kohti Serresiä, jonka jälkeen rajan yli Bulgarian Kulatan kohdalta. Ensimmäinen yöpyminen Kocherinovon pikkukaupungissa Bulgariassa. Maisema oli vuoristoista aina Pohjois-Kreikasta lähtien, ja pilvet heittivät jopa muutaman lumihiihtäleen lämpötilan käydessä kahdessa asteessa, olihan vasta toukokuun alku. Korkeimmilla huipuilla oli lunta.

Kaukana siintää Olympos-vuori.

Toinen matkapäivä

Jatkui hirvittävän ruman Sofian liepeitä kierrellen, Montanan seudulla tietä reunustavien talojen ränsistyvää kauneutta ihastellen ja tien kuoppia väistellen, hitaampia rekkvoja ohitellen Romanian rajalle Vidinaan. Siitä suunnatessa kohti etappiamme Timisoaraa sai olla tarkkana, ettei navigaattori ajata rajan yli Serbian puolelle. Rajalla kiemurtelee upea Tonava. Pysähdyspaikkoja välipalalle ja koiraa pissittämään oli vaikea löytää tältä väliltä. Timisoarassa yövyimme samassa hotellissa kuin menomatkalla alkukesällä 2025. Pitkällä matkalla varmuus on virkistävämpää kuin vaihtelu.

Kolmas matkapäivä

Vuoristot jäivät lopullisesti taakse ja

puksuttelimme pustaa pitkin Unkarin lävitse. Kukkivia, määrättömän suuria rypseltoja niin kirkkaankeltaisina, että silmiä särki. Lyhyt Slovakian ylitys ei tarjonnut vaihtelua maisemiin, mutta peltojen pinta-alat pienenivät. Puolassa pysähdyimme yöpymään Krosnoon.

Neljäs matkapäivä

Viimeinen yöpysäkki oli Liettuassa, eli ajelimme Puolan läpi Varsovaa ja sen ruuhkia väistellen kohti rajaa ja sisämaassa Kaunasia. Maisemat alkoivat olla puustoltaan jo aika kotoisia eikä vuoria enää häämötellyt edes takaikkunan horisontissa. Kaunasissa olimme valinneet hotellin ihan kaupungin pohjoispuolelta, käytännössä Via Baltican varrelta, ja sen niminen oli hotellikin. Kaunas on toki upea kaupunki, mutta meidän budjettiimme ja pisulenkkeihimme sopii paremmin syrjäisempi sijainti. Hotelli oli oikein hyvä ja mukava.

Viides matkapäivä

Sittenpä sitä ajeltiinkin viimeinen rupeama ensin läpi Liettuan ja Latvian ja lopulta Viron, kunnes päädyttiin Tallinnaan. Tiet olivat suhteellisen hyvässä kunnossa ja liikenne maltillista paitsi Tallinnan läpiajossa ruuhkaisaa. Maisemat eivät ihan silmiä hivele, mutta matka taittuu. Pieniä huoltoasemia on tien varressa ja niissä tarjolla sämpylää ja virvokkeita, mikä oli pääasiallisin lounasvaihtoehtomme läpi koko Euroopan.

Tallinnasta Helsinkiin siirryimme Eckerö-Linesin lautalla. Koira matkustaa lautalla autossa, mutta matka on lyhyt ja koiramme rauhallinen matkaaja, joten se ei ole ongelma. Helsingin läpiajo on lähes yhtä hermoille käyvää kuin Tallinnan ja Ateenan, joten huokaisemaan päästiin vasta illan hämärtyessä yöksi. Lautta kolahti Helsingissä laituriin iltahydeksältä.

Mitä reissu omalla autolla

maksaa?

Riippuu suuresti autosta ja ajotyylisestä. Meillä on veteraani-ikäinen Volvo V70 –farmariauto ja mukana kaksi aikuista ja koira, mutta varsinkin menomatkalla myös paljon painavaa tavaraa, joten mukana on täysi lasti. Maantiekasnopeudella 100 km/h Volvo saatiin kuluttamaan keskimäärin 7,1 litraa satasella. Bensana ajokkimme nauttii ysikasia, johon kului noin 500 euroa. Litrahinta muualla Euroopassa oli 1,50 – 1,80 euron välillä, Suomessa tuolloin toukokuussa 2,30 e/l.

Pitää muistaa, että tienkäyttö ei ole yleensä ilmaista

Kreikassa rahoitusta peritään tietulleilla, ja asemiin saa pysähtyä ojentamaan kättä luukulle moniaita kertoja. Me maksoimme Ateenasta rajalle ajamisesta 42,40 e, muutaman euron kerrallaan. Muihin maihin, joiden teitä kulutimme, maksoimme etukäteen netissä vinjetit: Bulgaria 7,67 e ja Calafatin sillan ylityksestä rajalla 6 e, Romania 6,19 e, Unkari 19,60 e ja Slovakia 10,80 e. Vinjetit ovat voimassa 10 päivää, yhden päivän vinjetit eivät ole ollenaisesti halvempia. Puolassa, Latviassa, Liettuassa ja Virossa ei ole tienkäyttömaksua henkilöautoille. Laivamatka Iraklionista Ateenaan Minoan Linesin Knossos Palacella maksoi kahdelta hengeltä ja koiralta lemmikkihytissä sekä henkilöautolta 204 e, kun varasimme edestakaisen matkan (palaamme Kreetalle jälleen syksyllä) ja käytimme vähän bonuksiakin, joista tuli noin satasen alennus. Hinta on siis suuntaa antava. Tallinna – Helsinki –väli maksoi 96 e (2 henkeä ja auto).

Olemme myös huomanneet, että tahmeasti toimivaa online-varausta kätevämpää on lähettää varauspyyntö sähköpostilla – alennuksia-kin tulee paremmin.

Unkarin näkymiä.

Hotelleja on luonnollisesti monen hintaisia. Meille riittää hyvä sänky ja suihku, mielellään myös aamiainen hotellissa. Lemmikin tulee luonnollisesti olla sallittua tulla huoneeseen. Seuraavaksi katsotaan hintaa ja valitaan edullisin, kunhan edellä mainitut kriteerit täyttyvät. Niinpä hotellikustannukset mahdollisimman alas, eli käytimme kevään 2026 Suomeen paluumatkalla neljään hotelliyöhön vajaat 240 euroa.

Matkan yllätykset

Menomatkalla kesäkuussa 2025 esimerkiksi Bulgariassa yksi reitiksi valittu tieosuus olikin katkaistu kokonaan tien rakentamisen vuoksi, ja kiertotie merkitsi yli sadan kilometrin mutkaa. Lisäksi tie oli toivottoman huonokuntoinen ja sitä jyräsivät myös rekka-autot, joten kiertotie haukkasi aikaa. Navigaattori ei enustanut mitenkään tätä mutkaa. Ylipäättään navigaattoriin ei parane luottaa pitkällä ajomatkalla. Aina-kaan omassa TomTomissamme ei löydy sellaista asetusta, joka tuotaisi mielekkään reitin. Jos valitaan nopein reitti, päädytään ajamaan teitä, joilla on suuret nopeusrajoitukset mutta käytännössä suurten kaupunkien kohdalla edetään hitaasti rekkajonossa tai ruuhkassa. Jos taas valitaan lyhin reitti, ajellaan kiharaisia pikkuteitä, joissa ohittaminen on mahdotonta tai leikkiä kuoleman kanssa, ja matkavauhdin katkaisee taajama vähän väliä.

Viimeisimmällä ajomatkalla käytimme rinnakkain navigaattoria ja tabletissa Google Mapsia.

Tällä yhdistelmällä vältettiin navigaattorin pöljäilyt, kun se olisi ajatanut tielle, joka on vasta rakenteilla tai entiselle, jo tukitulle kiertotielle, kun uusi tie on ollut käytössä. Aika ajoin autossa on käyty kiivasta kinastelua, kun navin naisääni syyttää ohjeita: ”Tee U-käännös nyt!” ja me intämme vastaan: ”Ole hiljaa, me mennään nyt tästä!” Ja koiria ihmetele, mistä on kysymys.

Ruuhkat on syytä ottaa huomioon, kun suunnittelee reittiä ja aikataulua

Saksan moottoriteillä joutuu ajoittain mätelemään pitkään. Itäreitit-

lämme ei ollut kuin lähinnä tietöiden aiheuttamia lyhyitä viivästyksiä, sillä kiersimme Budapestin ja Varsovan ruuhkat pitkin pienempiä teitä. Ateenan ja Tallinnan läpi ajaminen olivat tukkoisimpia osuuksia.

Laivan tultua satamaan kello kuusi aamuruuhkassa Ateenan läpi ajaminen vei kaksi ja puoli tuntia

Nopeusrajoituksiin eri maissa on syytä perehtyä. Monissa maissa nimittäin ei ole erikseen nopeusrajoitusmerkkejä, täytyy vaan tietää, onko tie maantie vai moottoriliikennetie ja muistaa, että taajaman nimen ilmoittavat kyltit rajaavat alhaisemmat vauhdit. Kreikassa kyltit ovat muutenkin ihan mitä sattuu, entisiä merkkejä kun harvoin poistetaan, kun uusi laitetaan tilalle. Todella ärsyttävää. Odottamattomia mutta odotettavissa olevia häiriöitä matkalla ovat lakot.

Uskaltaako?

Meille ei ole ikinä reissatessa sattunut liikenteessä vaaratilanteita sen kummemmin kuin kotimaassakaan. Kuskin on toki oltava hereillä ja on aina parempi väistää kuin pitää kiinni omista oikeuksistaan jääräpäisesti.

Jos auton ajaminen lautalle ei ole tuttua, ei tarvitse jännittää etukäteen. Ammattilaiset ovat siellä ohjaamassa ja tarvitsee vain noudattaa heidän neuvojaan.

Myöskään muu turvallisuus ei ole kertaakaan ollut uhatuna

Autoon ei ole koskaan kohdistunut ilkivaltaa. Joskus isännän matkus-

taessa yksin on satamassa autoon ollut pyrkimässä ilmeisesti pakolaisia kyytiin, mutta kun apukuskin paikalta on noussut koiria makuulta istumaan, on auton ovea hapuillut käsi hävinnyt äkkiä.

Viranomaisia auto kiinnostaa harvakseltaan, mutta välillä on asiallisesti tiedusteltu passeja ja määränpäätä. Pahimman pakolaisinvaasion aikaan haluttiin kuormaa tutkia hieman tarkemmin ja viime reissulla etelän suuntaan Puolassa pysyteltiin ilmeisesti Ukrainan tilanteen vuoksi parikin kertaa. Koirallahan on oltava omat matkustusasiakirjat, joista ilmenevät rokotukset ja Suomeen tultaessa ekinokokki-loishäätömerkinnät. Yhtään kertaa ei koiran papereita ole rajoilla tai muualla kysely, mikä on toisaalta aika lepsua toimintaa.

Ihan toissijaiset asiat saatavat tullimiehiä kiinnostaa, kuten mitä vuosimallia Volkswagen on ja paljonko sillä on ajettu; näin Italiassa.

Jos siis omalla autolla Kreikkaan ajaminen alkaa tuntua hyvältä tai välttämättömältä vaihtoehdolta, niin ei kun matkaa suunnittelemaan! Se pitää vielä muistaa, että Suomen kilvissä olevalla autolla saa Kreikassa (tai muussa EU-maassa) ajaa puoli vuotta. Sen jälkeen pitää ruveta rekkarin vaihtoon. Mutta se on eri juttu sitten se.

Monien tunteen Johanna Litmon hoitama kauppa Nea Horassa muuttui asunnoiksi

Lähes 70 vuotta sitten perustettu sekatavarakauppa muuttui vuokrattaviksi asunnoiksi (Petrino House 3 ja 4) aiemman vuokra-asunnon lisäksi, kun Johanna puoliso Manolis on jäänyt eläkkeelle. Kaupassa on käynyt lukematon määrä suomalaisia tapaamassa Johannaa ja saamassa palvelua selkeällä suomen kielellä.

Heretaksin perheen kaupasta ja Johannasta oli lehdessämme laajempi juttu vuonna 2012 ja löydät sen [täältä](#).

Kreikan suosikkikohteissa erilaisia matkailijaennusteita

Mykonos ja Rodos aloittivat kauden verkkaisemmin ja kirjasivat edellisvuosia heikompaa kehitystä. Toisaalta Santorini osoittaa selviä elpymisen merkkejä ja näyttää jättävän taakseen vaikean viime vuoden, jolloin talvikuukausien 2025 voimakas seisminen toiminta vaikutti merkittävästi saareen.

Samaan aikaan Hania ja Korfu vahvistavat asemaansa varmoina suosikkeina. Pääsiäisen vilkas liikenne vahvisti niitä huomattavasti. Tänä vuonna monet matkustajat ovat varovaisina lentolippujen hinnannousun vuoksi.

Lähde: eKathimerini.

Kreikka sijoittui toiseksi

Kreikka on sijoittunut toiseksi maailmanlaajuisesti Blue Flag-merkinnän saaneiden rantojen määrässä. Niitä Kreikassa on nyt 624.

Isokulkekehrääjä

(Thaumetopoea pityocampa, kreikaksi πευκοκάμπια).

Esiintyy lähinnä pinjamänniköissä.

Pesä rakennetaan oksaan roikkumaan.

Tämä toukka on erityisen voimakkaasti allergisoiva karvojen väkäskärkien myrkyllisyyden vuoksi. Väkäskärkiset karvat tunkeutuvat kosketettaessa ihon läpi ja jäävät kiinni siihen. **Karvojen irrotus iholta on erittäin vaikeaa jo siksi että niitä on vaikea nähdä. Toukkaan tai sen pesään (katso kuva alla) ei pidä missään tapauksessa koskea.**

Kontaktista seuraava vakavampi reaktio on hoidettava lääkärissä. Joissakin harvoissa tapauksissa reaktio voi johtaa anafylaktiseen shokkiin.

Toukka on vaarallinen myös kotieläimille. Älä vie koiraa pesien vaivaamaan pinjamäntymetsikköön.

Toukasta kehittyy myöhemmin harmaasävyinen perhonen.

Nimi viittaa toukkien tapaan kulkea pitkissä jonoissa. Maastossa niitä esiintyy etenkin kevättälvisin.

Kova tuuli ja myrsky saattaa aiheuttaa runsaasti pesiä sisältävien pinjamänniköiden luona ärsytysoireita toukista ja pesästä lähtevän pölyn sekä irronneiden piikkien sisältämän myrkyllisen vuoksi.

Kesäisin toukat ovat pääosin pesän pinnalla ja ympärillä. Runsaita pesäesiintymiä kannattaa välttää.

Pieniä yllätyksiä suurella Kreetalla

Kun jättää vilkkaimmat turistirannikot taakseen, voi löytää edestään jotakin yllättävää.

Kun matkoja kertyy, kertyy myös muisteltavaa. Tässä joitakin vuosien varrella matkoillamme kohdattua.

Ranskalainen taiteilija vaelluspolulla

Rodopoun niemellä, kaukana pienten teiden ja polkujen päässä vastaamme tuli jyrkän rinteiden alla ranskalainen Alain Lapiore. Hän kertoi rinteiden laskeutumisen olleen vaativa. Keskustelun edetessä paljastui, että hän oli tehnyt rannan tuntumaan kaksi tilataideteosta. Voisiko niitä kuvata taiteilijan sydämen jättämiseen Kreetalle. Tavallisen matkaajan tekemä tumuli (reittimerkki) lienee luonteeltaan hieman samanlainen.

Alain Lapiore

Suomen ja Kreetan kokosuhde

Kreeta tuntuu kokoaan suuremmalta. Oheisella kartalla Kreeta on likimain oikeassa suhteessa Suomen kokoon. Kun Jyväskylästä Vaasaan ajaa kolmessa tunnissa, Kreetan länsipäästä itäisimmälle rannalle saa varata aikaa lähemmäs kuusi tuntia.

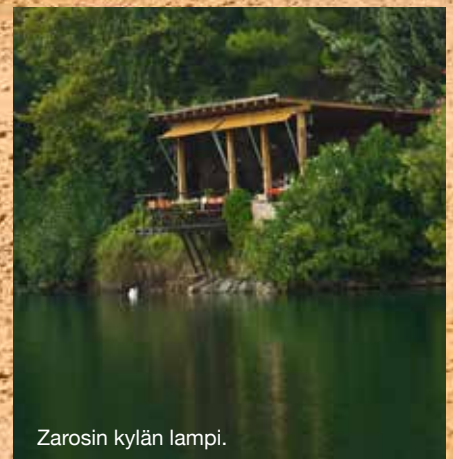
Kreetan korkeimman huipun juurella syntyy yksi kreetalaisista pullovesistä

Tunnettu Zaros-pullovesi on peräisin Psiloritis-vuoren rinteillä sijaitsevalta Nidan tasangolta. Sateet ja sulavat lumet imeytyvät huokoiseen vuoreen ja Nidalle kertyvät vedet johtuvat maanalaisia, luonnollisia väyliä pitkin vuoren eteläreunalle Zarosin kylään, jossa vesi nousee lähteinä esille. Vesi johdetaan Zarosin tuotantolaitoksiin ja kylän kylmävetiseen lampeen. Täältä runsas virtaus yhdistyy pintauomiin ja virtaa edelleen läheltä Timbakin kaupunkia mereen.

Psiloritisin (Idan) vuoren ylärinteiltä pilvien päältä katsottuna sade- ja sulamisvesien matka alas vuoren sisällä on pitkä. Nidalta Zarosin kylään vievä virtaus todennettiin aikanaan väriaineen avulla.

Zarosin kylän lampi.

Pieniä yllätyksiä...

Triopetra

Kivinen "pukukoppi" Triopetran yllättävän hiljaisella rannalla. Täällä on vain vähän palveluja.

Lähes tyhjä ranta odottaa kävijöitä, joille ranta vähemmällä lähipalveluilla kelpaa. Triopetrassa on tarjolla myös rantakahviloita ja aurinkotuoleja sesonkina, mutta tyhjää rantaa on kuitenkin riittämiin. Paikka sijaitsee Prevelin rannalta n. 8 kilometriä itään.

Kreetaltakin näkyvälle Karpathoksen saarelle pääset laivalla Iraklionista tai Sitiasta

Sitian kaupungin satamarantaa.

Karpathos on pieni saari. Ahvenanmaakin on pinta-alaltaan kolme kertaa sitä suurempi. Pienuudesta huolimatta sieltä löytyy myös useita lomakohteita suomalaisilta matkanjärjestäjiltä. Pienuus on myös mahdollisuus tutkia saari perusteellisesti vaikkapa vuokra-autolla.

Kreetalta laivamatka saarelle tuo lisäelämyksen. Ja jos voi viettää saarella useamman päivän, sen tunnetusti komeat maisemat ja lukuisat patikkapolut saavat aikaan vertailun kahden hyvin erikokoisen saaren - Kreetan ja Karpathoksen välillä. Ja lisäksi voit nähdä yhtä aikaa sekä Kreetan, että Rodoksen.

Oliivi ja Kreeta

Kreetalaisista oliivipuista on kiedottu voittajan seppeleitä olympialaisiin. Erityisen kunnian sai Kavousin kylässä sijaitseva jättimäinen oliivipuu Ateenan edellisissä olympialaisissa, elokuussa 2004, kun seremonioin juhlistettiin puun versoista poimittujen oksien lähetystä mantereelle.

Minolaiset piirsivät oliivin lehtiä mm. esineiden pintaan ja myöhemmin hellenistisellä kaudella kuvattiin ruukku-maalauksissa mm. oliivien korjuuta.

Oliivipuun iän määrittäminen

Oliivipuiden iän määrittäminen ei ole helppoa. Usein arviointiperusteena on puun halkaisija, koska ontoksi muotoutuva runko ei anna mahdollisuutta vuosirenkaiden laskemiseen kuten meillä pohjolassa. Puun ikää arvioidaan niiden keskimääräisen halkaisijan kasvun mukaan, joka on esimerkiksi 0,7 mm/vuosi. Mm. kasvupaikka ja leikkaaminen vaikuttavat suuresti rungon muotoon.

Oliivin leviäminen

Siitepölyanalyysien avulla on saatu selville, että oliivia viljeltiin jo myöhäisneoliittisellä kaudella (Eurooppa, noin 3500 – 3000 eKr.). Viljely Kreetalla alkoi aiemmin kuin muualla Egeanmeren alueella. Oliivikiviä ja oliivipuun karsimisjätteitä on löydetty Mirtosin varhaisminolaiselta kaivausalueelta (kuva).

Ennen 1700 -lukua jKr oliivipuu oli levinnyt jo laajalle. Kasvupaikat olivat hajanaisia, eikä kasvattamiseen varatuista maa-alueista ole säilynyt merkintöjä.

Kavousin kylän jättimäinen oliivipuu.

Mirtosin kylän minolaisen asutuksen jäänteitä.

Oliivipuut Kreetalla

Kreetalainen oliivinkasvatus sai etulyöntiaseman jo pieneksi jääkaudeksi (erityisen kylmää oli 1600-luvulla) kutsutun jakson aikana, jolloin Kreeta säästy pakkasilta, kun taas mm. Ranska ja Italia menettivät puita etenkin vuonna 1709. Oliivipuu kärsii tuntuvia vaurioita alle -10°C lämpötiloissa. Vuoden 1730 aikana yksistään Ranskan Marseilleen toimitettiin oliiviöljyä Kreetalta noin 1600 tonnia.

Nykyisin kreetalaisen oliiviöljyn laatu lukeutuu maailman parhaisiin

Joidenkin arvioiden mukaan se on maailman parasta. Siksi esimerkiksi italialaiset ovat usein ostaneet lähes kaiken saatavissa olevan öljyn kreetalaisilta viljelijöiltä ja sekoittavat sen omaansa parantaakseen italialaisena myytävän öljyn laatua.

Oliiviöljy tuotetaan Kreetalla paikallisesti

Viljelijäkohtaisesti tuotetusta öljystä saadaan paras hinta. Monissa maissa oliiveja kuljetetaan ja varastoidaan ennen puristamista, mikä heikentää laatua.

1970 -luvulta lähtien oliivipuita on istutettu Kreetalle jatkuvasti. (Nyt 35-60 miljoonaa). Oliiviviljelmät peittävät noin neljänneksen Kreetan pinta-alasta. Oliivipuu kasvaa noin 700 metrin korkeuteen saakka. Lähes jokainen perhe Kreetalla omistaa oliivipuita. Keskivertoperhe (4 henkeä) kuluttaa noin 150 kg oliiviöljyä vuodessa omassa taloudessaan.

Lähteet:

- Oliver Rackham, Jennifer Moody: The making of Cretan landscape.
- Paikalliset oliivipuiden opastaulut
- Paikallisilta saadut tiedot

Kreetan todennäköisesti vanhin oliivipuu. Vouvesin kylä.

Asfendoun rotko ja rotkopolku

Vaelluksen perustiedot:

Rotkon vaelluspituus: n. 5 km.

Nousu/lasku: n. 600 m.

Vaelluksen vaikeusaste: tavanomainen.

Vaellusaika: 1,5 – 3 t.

Keskimääräinen jyrkkyys: 11,5%.

Veden täydennys mahdollista
vain rotkon päissä.

Ei vaarallisen jyrkkiä rinteitä.

Soveltuu: normaalikuntoisille.

Rotkon vaelluskuvaus löytyy täältä

tai QR-koodilla.

Psiloritis keväällä kuvattuna Rethimnonin rantakadulta.

Kreeta.info